

Sprawozdanie

Komisji dla reform w ustawie gminnej, względem nadania statutu dla król. stołecznego miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Podług reskryptu c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 11. kwietnia 1867. l. 3,352 uchwalony na posiedzeniach Wysokiego Sejmu z dnia 29. i 30. grudnia 1866. statut dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa nie otrzymał Najwyższej sankcyi cesarskiej, a to z powodów:

- a) że statut ten nie zawiera postanowienia, jako gmina w swym obrębie załatwiać winna wszystkie sprawy, należące do zakresu działania politycznej władzy powiatowej i utrzymywać potrzebne na ten cel urządzenia i zakłady; tudzież
- b) że stali urzędnicy miejscy mają być wydaleny ze służby dla tych samych przyczyn, dla których urzędnicy Państwa przy władzach administracyjnych ulegają wydaleniom ze służby;
- c) wreszcie, że w tym statucie nie zastosowano się do postanowienia artykułu XI. ustawy z dnia 5. marca 1862. l. 18. Dz. p. P., wymagającego przy wyborze rady gminnej uwzględnienia interesów wyżej upodatkowanych wyborców.

Rada miejska lwowska, której wspionnione powody odmówienia najw. sankcyi zostały udzielone, porobiła roku przeszłego w wziętym nanowo pod obradę projekcie statutu żądane zmiany, z tym jedynie wyjątkiem, iż co do tworzenia kół wyborczych rada pozostała przy pierwotnej swej uchwale by do przeprowadzenia wyborów nie tworzyć kół wyborczych.

Projekt ten statutu został przedłożony Sejmowi dnia 27. sierpnia 1866. l. 98., nie przyszedł jednak w kadencji roku 1868. pod rozpoznanie Wysokiej Izby.

Z tego powodu wniosła gmina miasta Lwowa obecnie pod dniem 16. września r. b. za l. 79. ponowną petycję o nadanie miastu statutu, a to wedle załączonego do tej petycji projektu, który rada miejska ostatecznie dnia 26. sierpnia 1869. uchwaliła. W tym projekcie zachowano postanowienia dawniejszego projektu i zmieniono tylko to, co nie odpowiadało wydanym w ciągu tego czasu nowym ustawom, jak mianowicie ustawom o równoprawieniu wyznań.

Komisya wzięwszy obecnie ów projekt pod rozpoznanie, poczyniła w nim — prócz sprostowań stylistycznych — także w niektórych artykułach zmiany, jakie dla usunięcia sprzeczności, lub dla uniknięcia dwuznacznego tłumaczenia przy zastosowaniu tej ustawy konieczne się okazały; niemniej poczyniła dodatki, jakie dla uzupełnienia niektórych postanowień za potrzebne uznała.

Zmiany te i uzupełnienia będą Wysokiej Izbie w ustnem sprawozdaniu przedstawione i usprawiedliwione.

W tem miejscu ogranicza się komisya na przedstawieniu Wysokiemu Sejmowi powodów, które ją skłoniły do zatrzymania w ordynacyi wyborczej postanowienia o przeprowadzeniu wyborów do rady miejskiej bez tworzenia kół wyborczych.

Przedewszystkiem zauważać musi komisya, że Wysoka Izba już w upłynionej kadencji na posiedzeniu dnia 29. grudnia 1866. w uwzględnieniu słusznych życzeń gminy lwowskiej i uzasadnionych powodów, przez radę miejską w jej podaniu z dnia 23. grudnia 1866. l. 738. przedstawionych, powzięła wbrew wnioskowi ówczesnej komisji sejmowej uchwałę, że wybory do rady miejskiej lwowskiej przeprowadzone być mają bez tworzenia kół wyborczych; — obok czego także, zgodnie z projektem rady miejskiej uchwaliła, że warunkiem prawa wybierania do rady miejskiej z tytułu opłaty podatków, ma być pewna wysokość podatku w gminie opłacanego (census). Postanowienie takie nie uważała Wysoka Izba jako sprzeczne z artykułem XI. ustawy z dnia 5. marca 1862.

Treść bowiem tego artykułu nie wymaga wyraźnie tworzenia kół wyborczych, lecz tylko stanowi, „że przy wyborach do reprezentacji gminnej winny być uwzględnione interesa wyżej upodatkowanych;“ — warunek zaś opłaty pewnej kwoty podatkowej (census) daje już sam przez się najlepszą i skuteczniejszą, niż podział na koła wyborcze rękojmię interesom wyborców; opłacających wyższe podatki.

Obecnie przy zaszłych zmianach w konstytucyi lutowej nawet sam powołany artykuł XI. ustawy z dnia 5. marca 1862. w drodze ustawodawstwa krajowego zniesiony być może.

Ustawa bowiem zasadnicza z dnia 21. grudnia 1867. l. 141. Dz. u. p. przyznaje ustawodawstwo w sprawach gminnych wyłącznie i w całej pełni, bez żadnego ograniczenia i zastrzeżenia, Sejmowi krajowemu, który w sprawach gminnych jedyną jest teraz władzą ustawodawczą. Władza ustawodawcza krajowa, jako obecnie dla spraw gminnych wyłącznie kompetentna, może zatem samodzielnie stanowić przepisy, dotyczące przeprowadzenia wyborów do rady miejskiej, a względnie zmienić ona może normy dotychczas istniejące; a gdy to nastąpi, artykuł ustawy z dnia 5. marca 1862., gdyby nawet istotnie przepisywał tworzenie kół wyborczych przy wyborze do rady miejskiej, jako warunek konieczny, straci w tych wypadkach moc obowiązującą, ponieważ wedle ogólnej reguły każda ustawa obowiązywać przestaje, skoro ją władza ustawodawcza bądź wyraźnie zniesie, bądź przez później. wydaną ustawę zmieni.

Nie ma przeto obecnie żadnej przeszkody, aby Wysoki Sejm przy szczegółowych stosunkach w mieście Lwowie i przy wyrażonych powtórnie życzeniach gminy tego miasta uchwalił dla Lwowa postanowienie, że wybory do rady miejskiej odbywać się mają bez tworzenia kół wyborczych.

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa statut miejski podług załączonego projektu.

Lwów dnia 4. października 1869.

Grocholski,
przewodniczący.

Czajkowski,
sprawozdawca.

Ustawa

z dnia . . . . .

nadająca statut miejski królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu nadaję załączony statut miejski.

Art. II.

Postanowienia tego statutu o składzie, o wyborze i o urządzeniu Rady miejskiej wejdą w wykonanie zaraz po jego ogłoszeniu.

Art. III.

Skoro Rada miejska się ukonstytuuje statut ten stanie się w całości obowiązującym.

Art. IV.

Równocześnie z działalnością tego statutu tracą moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenia i przepisy, dotyczące urządzenia gminnego miasta Lwowa.

Art. V.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

STATUT

królewskiego stołecznego miasta Lwowa.

A.

Ustawa, gminna.

DZIAŁ I.

O gminie w ogólności.

§. 1.

Obręb gminy.

Obręb gminy miasta Lwowa, obejmuje wszystkie w katastrze podatkowym lub w księgach gruntowych miasta zapisane realności.

§. 2.

Zmiana granic.

Do zmiany granic miasta potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego, które udzielonem być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

DZIAŁ II.

O członkach gminy.

§. 3.

Członkowie gminy i obcy.

Członkami gminy są:

- a) Osoby mające w gminie miasta Lwowa prawo przynależności (przynależni do gminy);
- b) uczestnicy, tj. osoby nie mające w tej gminie prawa przynależności, jeżeli w obrębie tej gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego, samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie miasta Lwowa opłacają.

Pod temi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje. Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

§. 4.

Przynależność do gminy.

Stosunki przynależności do gminy określone są ustawą z dnia 3. grudnia 1863. (Dz. p. P. l. 105.).

Za nadanie prawa przynależności do gminy (przyjęcie do związku gminy) może gmina pobierać opłatę nieprzewyższającą sumy 30 zlr. w. a.

§. 5.

Obywatele miejscy.

Członkowie gminy, mający prawo obywatelstwa miejskiego, są obywatelami miasta.

Prawo obywatelstwa miejskiego nabywa się jedynie mocą uchwały Rady miejskiej.

Od tej uchwały nie ma dalszego odwołania się.

Obywatelstwo miejskie nadawane być może tylko osobom płci męskiej, przynależnym do gminy miasta Lwowa, które:

- a) mają prawo rozrządzać osobą swoją i majątkiem;
- b) prowadzą życie nienaganne;
- c) posiadają majątek nieruchomy, czy to jako właściciele, czy jako dożywotnicy, albo wykonują przedsiębiorstwo podatkowi zarobkowemu ulegające, albo mają inne środki dostateczne utrzymania siebie i swej rodziny.

§. 6.

Opłata za nadanie obywatelstwa.

Kto na własną prośbę obywatelstwo miejskie otrzymuje, winien zapłacić do kasy gminnej taxę, w ilości jaką Rada miejska od czasu do czasu oznaczy, i dopiero po zapłaceniu tej taxy może używać praw, przysługujących obywatelom miejskim.

Radzie miejskiej służy prawo uwolnienia od taxy.

§. 7.

Przyrzeczenie.

Otrzymujący obywatelstwo miejskie złoży w obecności Prezydenta miasta i delegatów Rady miejskiej uroczyste przyrzeczenie, że obowiązki obywatela miejskiego sumiennie pełnić, i dobro gminy, o ile w jego możliwości, popierać będzie.

§. 8.

Utrata prawa obywatelstwa.

Obywatel miejski traci obywatelstwo:

- a) z utratą przynależności do gminy miasta Lwowa;
- b) przez wyraźne zrzeczenie się;
- c) jeżeli uznany jest winnym zbrodni, przekroczenia, lub przestępstwa popełnionego z chęci zysku lub przeciw obyczajności publicznej;
- d) jeżeli po ogłoszeniu upadłości jego majątku, lub po rozpoczęciu postępowania ugody z wierzycielami

w skutek przeprowadzonego śledztwa będzie uznany winnym;

- e) jeżeli w skutek czynu popełnionego z chęci zysku, lub przeciw obyczajności publicznej w drodze postępowania dyscyplinarnego utracił urząd lub posadę.

§. 9.

Obywatel miejski może także uchwałą Rady miejskiej pozbawionym być prawa obywatelstwa :

- a) jeżeli przekonany jest o czynu popełnionym z umysłu na szkodę gminy;
- b) jeżeli bez dostatecznej przyczyny wzbrania się pełnić obowiązki urzędu lub posady, do których wybo-rem gminy jest powołanym.

Skutki utraty obywatelstwa miejskiego, w wypadkach w §. 8. lit. *c, d, e, i* w tym §. wskazanych, dotyczą tylko tracącego to prawo, przeto ani jego żony, ani dzieci predtem spółdzonych.

§. 10.

Obywatelstwo honorowe.

Obywatelom Państwa Austriackiego, którzy się Państwu, krajowi lub miastu zasłużyli, może gmina, bez względu na miejsce ich zamieszkania i przynależność do innej gminy, nadawać obywatelstwo honorowe. Obywatelstwo honorowe nadaje wszelkie prawa obywatelstwa miejskiego, ale nie wkłada żadnych obowiązków, i nie wpływa na zmianę przynależności do gminy.

Obywatelstwo honorowe utracą się w wypadkach, w §. 8. lit. *b, c, d, e, i* w §. 9. lit. *a* wskazanych.

§. 11.

Prawa członków gminy i obcych w ogólności.

Każdy w gminie przebywający ma prawo:

- a) do opieki i bezpieczeństwa swej osoby i własności, znajdującej się w obrębie gminy;
- b) do korzystania z przedmiotów i zakładów na publiczny użytek przeznaczonych, stosownie do ich urzędzeń.

§. 12.

Prawa członków gminy.

Członkom gminy służy prawo:

wybierania i obieralności do Rady miejskiej, i prawo udziału w zawiadywaniu sprawami gminy, według postanowień niniejszego statutu. Przynależni do gminy mają nadto

- a) prawo do stałego zamieszkania w obrębie gminy;
- b) w razie zubożenia i nieudolności do pracy, prawo do wsparcia z funduszków gminy, stosownie do urzędzeń istniejących dla ubogich.

§. 13.

Prawa obywateli miejskich.

Prawo obywatelstwa miejskiego obejmuje w sobie wszystkie prawa, przysługujące członkom gminy, a nadto jeszcze prawo korzystania z tych fundacyj i urzędzeń, które dla obywateli i miejskich ich rodzin są przeznaczone.

Obowiązki członków gminy i obcych w ogólności.

- §. 14.
- Obowiązkiem członków gminy i obcych jest:
- a) stosować się do rozporządzeń wydanych przez gminę w zakresie działania, jakie jej z ustaw przysłuża;
  - b) przykładać się do ciężarów gminy podług przepisów, w tym względzie obowiązujących.

Obowiązki obywateli miejskich.

Prócz obowiązków w §. 14. wymienionych, ma nadto obywatel miasta Lwowa szczególny obowiązek pełnienia urzędu, do którego wyborem gminy powołany będzie.

Szczególne stosunki uczestników gminy i obcych.

§. 15.

Uczestnicy gminy mają prawo do swobodnego pobytu w gminie, dopóki nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

§. 16.

Obcym, którzy się z swej przynależności do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż potrzebne kroki ku wykazaniu swej przynależności poczynili, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, jak długo wraz z rodziną życie nienaganne prowadzą, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Uczestnik gminy lub obcy, któremu gmina wzbrania pobytu w swym obrębie, ma prawo odwołać się do naczelnej politycznej władzy krajowej.

Rządowa władza bezpieczeństwa winna udzielać gminie potrzebnych objaśnień, względem uczestników gminy i obcych.

Spisy członków gminy.

§. 17.

Gmina prowadzi dokładne spisy członków gminy, których przejrzenie każdemu dozwolone.

Stosunki prawne prywatne.

§. 18.

Niniejszy statut nie narusza ani prywatnych stosunków prawnych w ogóle, aniteż w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź pojedynczym częściom gminy lub jej członkom, bądź całym klasom mieszkańców, stowarzyszeniom lub korporacyom.

DZIAŁ III.

o reprezentacji gminnej.

Reprezentacja gminy.

§. 19.

Gminę miasta Lwowa reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada miejska.

Rada miejska zawiaduje sprawami gminy sama, lub przez Magistrat i inne nrzędy miejskie.

Na czele Rady miejskiej, Magistratu i innych urzędów miejskich stoi Prezydent miasta.

§. 20.

Skład i wybór Rady miejskiej.

Rada miejska składa się ze stu członków (Radnych miejskich).

Członków Rady miejskiej obiera gmina z grona swojego.

Blizsze postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obieralności i postępowaniu przy wyborach zawiera ordynacja wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 21.

Wybór prezydenta, wiceprezydenta i delegatów miejskich.

Prezydenta, pierwszego wiceprezydenta i delegatów wybiera Rada miejska z grona swojego.

Przy wyborze delegatów miejskich oznaczy Rada miejska także ich liczbę, która nie ma przenosić 20 członków.

Blizsze postanowienia o wyborze Prezydenta, wiceprezydenta i delegatów miejskich, zawiera ordynacja wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 22.

Przyjęcie wyboru.

Kto w ciągu dni trzech po zawiadomieniu go o padłym nań wyborze przyjęcia wyboru wyraźnie nie odmówił, uważanym będzie za przyjmującego wybór.

§. 23.

Peryod wyborczy.

Radni miejscy, Prezydent i wiceprezydent obierani będą na lat trzy. Wszakże po upływie tego czasu, pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się nowej reprezentacji gminnej.

Delegatów miejskich obiera Rada na rok jeden.

Ustępujący członkowie Rady mogą być nanowo wybraui, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Prezydent i pierwszy wiceprezydent obejmują urząd z dniem złożenia przysięgi, delegaci miejscy od dnia ich wyboru.

Członek Rady miejskiej nie może być związany żadną instrukcją.

§. 24.

Wybory uzupełniające.

W razie opróżnienia w ciągu peryodu wyborczego posady Prezydenta lub pierwszego wiceprezydenta winna Rada najpóźniej do dni 14 wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

Gdyby przed końcem peryodu wyborczego ubyło 20 Radnych, wtedy dla uzupełnienia Rady rozporządzi się na podstawie ostatniej listy wyborczej, według postanowień ordynacji wyborczej, nowy wybór na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

§. 25.

Zatwierdzenie i przysięga Prezydenta.

Wybór Prezydenta wymaga zatwierdzenia cesarskiego.

Skoro zatwierdzenie nastąpi, Prezydent w obecności Rady miejskiej i radnego ciała Magistratu złoży przysięgę do rąk Namiestnika kraju na wierność i posłuszeństwo Monarsze, stosowanie się do ustaw, i sumienne pełnienie swoich obowiązków.

Pierwszy wiceprezydent składa taką samą przysięgę do rąk Prezydenta na zgromadzeniu Rady miejskiej.

§. 26.

Płaca.

Członkowie Rady miejskiej, licząc w to także pierwszego wiceprezydenta, urzędują bezpłatnie. Za sprawowanie interesów gminy poza jej obrębem mogą żądać wynagrodzenia.

Płace i inne emolumenta Prezydenta ustanawia Rada miejska na cały czas jego urzędowania.

Prezydentowi, który przez lat 12 nieprzerwanie urząd Prezydenta piastował, może Rada miejska, po jego ustąpieniu z urzędu, wyznaczyć stosowną emeryturę.

Gdyby pierwszy wiceprezydent lub delegat miejski przez czas dłuższy zastępował Prezydenta, Rada miejska wyznaczy mu stosowne wynagrodzenie.

§. 27.

Prezydent i pierwszy wiceprezydent muszą mieć we Lwowie stałe zamieszkanie.

§. 28.

Ustąpienie z posady.

Prezydent i pierwszy wiceprezydent jakoteż delegaci, nie mogą bez zezwolenia Rady złożyć urzędowania swojego.

Prezydent, pierwszy wiceprezydent i delegat, niemniej Radny miejski traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności na członka Rady stała na przeszkodzie.

Jeżeli który z nich popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych, w §§. 3. i 11. ordynacyi wyborczej dla miasta Lwowa wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Pierwszy wiceprezydent i delegaci miejscy mogą być także suspendowani lub usunięci z urzędu, jeżeli się okażą winnymi zaniedbania obowiązków urzędowych.

O takim suspendowaniu lub usunięciu wyrokuje Rada miejska ostatecznie.

Radnych, którzy bez ważnych powodów przez trzy miesiące na posiedzenia nie przybywają, może Rada miejska uznać za występujących.

DZIAŁ IV.

O zakresie działania gminy.

Rozdział pierwszy.

§. 29.

O zakresie działania gminy w ogólności.

Zakres działania gminy jest:

- a) własny, i
- b) poruczony.

§. 30.

Własny zakres działania.

Własny zakres działania, tj. zakres, w którym gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy, i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

- a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwienie spraw, odnoszących się do związku gminy;
- b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach,
- d) policja polowa;
- e) policja żywności, tudzież nadzór nad targami, nad miarami i wagami;
- f) policja zdrowia;
- g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;
- h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;
- i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy; zapobieganie żebractwu;
- k) policja ogniowa, policja budownictwa, tudzież utrzymanie porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;
- l) ustawami oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe; staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych, tudzież staranie o szkoły specjalne i fachowe, z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencji do szkół;
- m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;
- n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Poruczony zakres działania.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w gminie, w drodze ustawy przekazane być osobnym organom rządowym.

§. 31.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, tj. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Według tych ustaw załatwia gmina w swym obrębie wszystkie sprawy należące do zakresu działania politycznej władzy powiatowej, i utrzymuje tym celem potrzebne urządzenia i zakłady.

§. 32.

Językiem urzędowym jest język polski.

Rozdział drugi.

O zakresie działania Rady miejskiej.

§. 33.

Rada miejska jest w sprawach gminy organem uchwalającym i nadzorującym.

Władza wykonawcza jej nie przysłuża.

Rada miejska zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach, ustawami oznaczonych, imieniem gminy postanowienia obowiązujące i uchwała sposób ich wykonania.

Ona jest władzą zwierzchnią miasta we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 34.

Rada miejska uchwała i orzeka we wszystkich sprawach administracyjnych gminy.

W szczególności uchwała i orzeka Rada miejska w tych sprawach administracyjnych, które jej decyzyi zastrzeżone są w niniejszym statucie, tudzież w tych, które sama swojej decyzyi zastrzeże, lub które w drodze odwołania przedłożone jej będą.

§. 35.

Do spraw zastrzeżonych decyzji Rady miejskiej należą:

- a) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy;
- b) nabywanie nieruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za nieruchomość, zbywanie majątku gminy, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, przyjmowanie obowiązków służebnictwa, zastawu i poręczenia, zaciąganie pożyczek i operacje kredytowe.

Sprawy zastrzeżone decyzji Rady miejskiej.

W sprawach w tym ustępie (b) określonych, uchwała aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie przedziej jak w ośm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej trzech czwartych części członków całej Rady miejskiej.

Nadto potrzeba zatwierdzenia Wydziału krajowego do ważności uchwały, przyzwalającej na zbywanie nieruchomości, lub praw za nieruchomość uważanych, jeżeli wartość tej nieruchomości lub takiego prawa przenosi kwotę 10,000 złr. — tudzież uchwały, przyzwalającej zaciąganie pożyczek i przyjęcie poręczenia, jeżeli pożyczka lub suma, poręczoną być mająca, z doliczeniem długów gminę już obciążających, przenosi sumę rocznego dochodu gminy, wedle przecięcia ostatnich lat sześciu obliczoną;

- c) lokowanie kapitałów;
- d) przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu;

Gdyby wartość spadku lub legatu przenosiła 10,000 złr., wtedy uchwała na zrzeczenie się zapaść musi w sposób, wyżej pod b) wskazany;

- e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, lub przekształcanie albo znoszenie istniejących; tudzież inne przedsiębiorstwa, nakładem gminy wykonać się mające;
- f) zaprowadzanie nowych zakładów, gminnych albo zwinienie już istniejących;
- g) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;
- h) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany innych kontraktów, o ile Rada miejska nie uzna rzeczą stosowną czynności te poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi;
- i) zezwalanie na rozpoczęcie procesu, lub na odstąpienie od takowego i na zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych;
- k) uchwalanie budżetu rocznego i środków pokrycia;
- l) przyzwalanie na wydatki, budżetem przewidziane, o ile takowe instrukcją Rady miejskiej Prezydentowi lub Magistratowi poruczone nie będzie; tudzież przyzwalanie na wszelkie wydatki budżetem nieprzewidziane;
- m) rozpoznawanie i załatwianie rachunków rocznych;
- n) umarzanie należitości wątpliwych, lub takich, które ściągnięte być nie mogą; niemniej darowanie należących się gminie zwrotów i uchybień rachunkowych;
- o) organizacja urzędów miejskich (magistratu); oznaczenie liczby urzędników i sług miejskich, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych; wydawanie przepisów dyscyplinarnych dla urzędników i sług miejskich, niemniej określenie ich uzdolnienia i obowiązków;

- p) oznaczenie płac pensyj i innych emolumentów dla urzędników i sług miejskich, dla ich wdów i sierot;
- r) mianowanie, jakoteż uwolnienie od służby urzędników i sług miejskich, udział przy mianowaniu lub uwolnieniu, od służby przełożonych i nauczycieli w szkołach i innych zakładach naukowych miejskich, według istniejących przepisów, i przyznawanie emolumentów dla ich wdów i sierót.

Mianowanie niższych urzędników i sług może jednakże Rada miejska poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi;

- s) udzielanie zaliczek, na płace, i przyznawanie niesystemizowanych emolumentów, oznaczenie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla innych osób, używanych w służbie gminy;
- t) opuszczanie zaliczek, na płacę danych urzędnikom lub sługom miejskim.
- u) udzielanie urlopów Prezydentowi i wiceprezydentowi, dozwalanie urlopów innym urzędnikom i sługom miejskim na czas dłuższy, niż sześć tygodni.

§. 36.

Sprawy policji miejscowej.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest przekazane mocą ustawy organom rządowym, może Rada, w granicach istniejących ustaw, wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy, dotyczące się policji miejscowej, i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 100 złr., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 20 dni.

Rada winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policji miejscowej, i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze, pochodzące z jej winy.

§. 37.

Zaopatrywanie ubogich.

Rada czuwa nad tem, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli.

Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

§. 38.

Udzielanie zdania.

Rada miejska ma na żądanie politycznej władzy krajowej lub Wydziału krajowego, udzielać swojego zdania.

§. 39.

Rozstrzyganie zażaleń.

Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania, zanesione do niej przeciw rozporządzeniom Prezydenta, Magistratu i innych organów gminy.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna władza krajowa rozstrzyga, stanowi §. 109.

Wykonywanie kontroli.

§. 40.

Rada miejska czuwa nad tem, ażeby wszystkie sprawy były załatwiane stosownie do jej uchwał i do istniejących ustaw.

Ona kontroluje czynności Magistratu i innych urzędów miejskich w sprawach tak własnego, jak i poruczonego zakresu działania.*

Wszystkie organa gminy podlegają jej nadzorowi.

Rada miejska ma prawo wglądać nieprzerwanie w działanie tych organów, żądać złożenia aktów, dokumentów, rachunków i raportów, a w szczególnych wypadkach własnego zakresu działania zastrzegać sobie decyzję.

Rada miejska zarządza skontrolowanie kas miejskich, a w razie potrzeby likwidację onych.

§. 41.

W sprawach dotyczących zakładów i funduszków, zostających pod zarządem gminy, ma Rada miejska taki sam zakres działania, jak w sprawach gminy, o ile fundacje lub umowy nie postanawiają inaczej.

§. 42.

Do zakresu działania Rady miejskiej należą jeszcze sprawy następujące:

- a) wybór Prezydenta miasta i pierwszego wiceprezydenta;
- b) nadawanie prawa przynależności do gminy; nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, tudzież rozstrzyganie względem utraty obywatelstwa (§. 9.); ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego, niemniej uwolnienie od niej (§§. 4. i 6.);
- c) czuwanie nad dokładnem prowadzeniem metryk gminy i spisu wyborców;
- d) wykonanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, tudzież rozdawanie stypendyów jakoteż innych miejsc fundacyjnych;
- e) zawiadywanie, nadzorowanie, zakładanie i utrzymywanie szkół ludowych i średnich w granicach, ustawą oznaczonych;
- f) wybór mężów zaufania do jednania stron; (§. 30. m);
- g) uchwalanie wniosków do zmian statutu miejskiego, lub zmiany granic miasta (§. 2.).

Taka jednak uchwała aby była ważną, musi być powzięta na dwóch nie prędzej jak w ośm dni po sobie następujących posiedzeniach. Zmiany statutu jedynie w drodze ustawodawstwa krajowego nastąpić mogą;

§. 43.

Rada miejska załatwia sprawy, swojej decyzji zastrzeżone, na walnych zgromadzeniach.

Zakłady gminne.

Inne sprawy należne do zakresu działania Rady miejskiej.

Sposób załatwienia spraw.

Wolno jej jednak poruczyć załatwianie niektórych spraw swoim sekcjom (wydziałom), lub szczegółowym przez Radę mianowanym komisjom, lub też Prezydentowi albo Magistratowi.

§. 44.

Rada miejska zgromadza się na walne posiedzenia, ile razy zajdzie tego potrzeba.

Liczbę i czas zwyczajnych posiedzeń ustanowi Rada miejska.

Na te posiedzenia zgromadzają się członkowie Rady miejskiej nawet bez uprzedniego zwołania.

Nadzwyczajne posiedzenia odbywać się mogą tylko na zwołanie Prezydenta miasta lub jego zastępcy.

Na pisemne żądanie czterech Radnych winien Prezydent zwołać nadzwyczajne posiedzenie najdalej w ciągu dni trzech.

§. 45.

Do powzięcia uchwał konieczną jest obecność przynajmniej czterdziestu Radnych, o ile w statucie niniejszym nie ma odmiennego postanowienia.

O komplecie rady, potrzebnym do wyboru Prezydenta, stanowi ordynacya wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 46.

Żaden członek rady miejskiej nie może być obecny przy rozprawach i głosowaniu, jeżeli przedmiot obrady dotyczy jego osoby, jego żony albo osób, z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowacanych.

§. 47.

Posiedzeniom Rady miejskiej przewodniczy Prezydent miasta, a w razie przeszkody jego zastępca.

Posiedzenie bez takiego przewodnictwa odbyte jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami, i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

§. 48.

Do ważności uchwał Rady miejskiej konieczną jest bezwzględna większość głosów obecnych na posiedzeniu jej członków, o ile statut niniejszy inaczej nie postanawia.

Przewodniczący nie głosuje.

W razie równości głosów wniosek upada.

Głosowanie odbywa się jawnie, wolno jednak jest Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Przy wyborach i w sprawach, dotyczących się osobistości, głosowanie musi być tajne.

§. 49.

Posiedzenia Rady miejskiej odbywają się publicznie. Na przedstawienie jednak przewodniczącego, lub

Zwoływanie rady.

Komplet do uchwał.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

Warunki ważności uchwał.

Jawność posiedzeń.

na wniosek przynajmniej dziesięciu radnych, może Rada miejska uchwalić posiedzenie tajne.

Posiedzenie, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki gminy, muszą w każdym razie odbywać się publicznie.

Gdyby publiczność zachowaniem się swoim obradom przeszkadzała, lub wcale wolność onych naruszała, przewodniczący po bezskutecznym napomnieniu do porządku, zarządzi usunięcie publiczności z miejsca posiedzeń.

§. 50.

Z posiedzeń Rady miejskiej spisuje się protokół który przewodniczący i dwaj członkowie obecni na posiedzeniu, od zgromadzenia do tego upoważnieni, podpisują.

Protokół ten zachowuje się w archiwum miejskiem.

§. 51.

Rada ma prawo w granicach ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędów miejskich.

Protokół posiedzeń.

Regulamin.

Rozdział trzeci.

O zakresie działania Prezydenta miasta.

§. 52.

Prezydent miasta jest w sprawach gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

§. 53.

Prezydent jest przełożonym Magistratu i Urzędów miejskich, kieruje ich czynnościami i nadzoruje takowe.

W razie przeszkody zastępuje Prezydenta pierwszy wiceprezydent, a tego jeden z miejskich delegatów, którego Rada przeznaczy.

§. 54.

Prezydentowi podlegają urzędnicy i służby miejscy; on sprawuje władzę dyscyplinarną nad nimi.

W wykonywaniu tej władzy mocen jest Prezydent zarządzić zawieszenie płacy, a nawet tymczasowe usunięcie od służby, ma jednak przedstawić rzecz tę Radzie miejskiej na najbliższem posiedzeniu do ostatecznej decyzji.

§. 55.

Prezydent reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, podpisuje Prezydent i trzech członków Rady miejskiej.

Władza prezydenta i jego zastępcy w ogólności.

Władza dyscyplinarna.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.

§. 56.

Prezydent przygotowuje przedmioty przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady miejskiej, powzięte zgodnie z ustawami, winien Prezydent wykonać w sposób przez nią wskazany.

Jeżeli jednak Prezydent mniema że powzięta przez Radę uchwała jest w sprzeczności z ustawami, lub gminę o znaczną szkodę przyprawić może, wtedy jest obowiązany wstrzymać wykonanie uchwały, i przedłożyć sprawę Radzie miejskiej na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu do powtórnego rozpoznania.

Gdyby zaś Rada miejska od swej uchwały odstąpić nie chciała, Prezydent przedstawi rzecz niezwłocznie, a najdalej w przeciągu dni ośmiu, naczelnej politycznej władzy krajowej do rozstrzygnięcia, i Radę miejską na najbliższem posiedzeniu, obok wyłuszczenia powodów zawieszenia, o tem zawiadomi. Obowiązkiem zaś będzie naczelnej politycznej władzy krajowej wydać to rozstrzygnięcie ile możności jak najspieszniej i równocześnie zawiadomić o niem Wydział krajowy, jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy.

Prezydent mocen jest także zawieszać i przedstawiać Radzie miejskiej do decyzji uchwały sekcji (wydziału) Rady, komisji szczegółowych (§. 43.), jeżeli takowe uchwałom Rady miejskiej lub też ustawom sprzeciwiają się.

W sprawach należących do zakresu działania Magistratu, których załatwienie według instrukcyi, przez Radę miejską wydanej, nie wymaga obrad kolegialnych, może Prezydent samodzielnie decydować.

§. 57.

Skontrolowanie kas.

Prezydent winien zarządzać od czasu do czasu skontrolowanie kas miejskich, tudzież kas wszystkich pod nadzorem gminy zostających zakładów i funduszków, i brać udział w tej czynności.

W razie uznanej potrzeby winien on zarządzić likwidację tych kas.

§. 58.

Sprawowanie policji miejscowej.

Prezydent jest obowiązany zarządzić wszystko, czego wymaga wykonanie policji miejscowej, i postarać się o potrzebne do tego środki pieniężne.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, np. przy pożarach lub powodziach itp., ma Prezydent prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego, i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policji miejscowej w gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego, (jak

np. w razie epidemii), lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, Prezydent winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę krajową.

§. 59.

Zagrażanie karami.

Prezydent ma wyjątkowo prawo zagrożenia karą pieniężną do 10 zlr., lub w razie niemożności uiszczenia tej kary, karą aresztu do 48 godzin, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policyi miejscowej, niedopuszczającego zwłoki.

§. 60.

Poruczony zakres działania.

Sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy załatwia Prezydent w sposób ustawami przepisany, lub przez władze wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, Prezydent winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasięgnięta, może Prezydent działać według własnego zdania; winien jednak następnie, w jak najkrótszym czasie uzyskać od Rady zatwierdzenie tego, co zarządził.

Rząd może polecić załatwienie spraw należących do poruczonego zakresu działania w całości lub w części na swój koszt organom własnym.

§. 61.

Przeszkody do urzędowania.

Prezydent lub jego zastępca, tudzież urzędnik miejski nie może brać udziału w załatwieniu sprawy dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

§. 62.

Odpowiedzialność.

Prezydent odpowiada za czynności urzędowe, tak własne, jak i urzędów miejskich Radzie miejskiej, a za czynności w poruczonym zakresie działania także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Prezydenta pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Rady miejskiej innych członków Magistratu i urzędów miejskich za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez Prezydenta im przekazanych.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

Rozdział czwarty.

O zakresie działania Magistratu i innych urzędów miejskich.

§. 63.

W ogólności.

Magistrat składa się z Prezydenta, pierwszego i drugiego wiceprezydenta, delegatów miejskich, z Radców Magistratu i urzędników pomocniczych.

Prezydent, pierwszy wiceprezydent i delegaci miejscy, wchodząc w skład Magistratu, nie pozostają być członkami Rady miejskiej.

Pod kierownictwem Prezydenta zarządza Magistrat bezpośrednio sprawami gminy i zostających pod jej zarządzeniem zakładów i funduszków, i załatwia czynności bieżące w sprawach jemu przekazanych.

W sprawach poruczonego zakresu gminy, mianowicie w sprawach administracji politycznej, jest Magistrat pod przewodnictwem Prezydenta pierwszą instancją w obrębie miasta.

Kolegialnym posiedzeniem w Magistracie przewodniczy Prezydent, lub jego zastępca.

Bez przewodnictwa Prezydenta, lub jego zastępcy Magistrat ważnej uchwały powziąć nie może.

§. 64.

Zarząd majątku.

Magistrat obowiązany jest zarządzać jak najkorzystniej majątkiem gminy i zakładów gminy, przyczem winien trzymać się ściśle budżetu i uchwał Rady miejskiej, i zasięgać upoważnienia Rady co do wydatków, których przyzwolenie jej jest zastrzeżone.

Do wydatków niezbędnych, w budżecie nieprzewidzianych, winien Magistrat uzyskać przyzwolenie Rady miejskiej.

Magistrat zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje gminne zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

§. 65.

Przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości.

Magistrat zezwala na przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnianiem istniejących w tej mierze przepisów.

§. 66.

Sprawowanie policji miejscowej.

Pod przewodnictwem i odpowiedzialnością Prezydenta wykonywa Magistrat, stosownie do ustaw i przepisów, policję miejscową, o ile pojedyncze czynności tejsze nie są przekazane w drodze ustawy organom rządowym.

§. 67.

Wykonanie władzy karnej.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej, należącej do zakresu działania gminy

(§. 30.), wyrzeczoną jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy Magistrowi, pod przewodnictwem Prezydenta, prawo orzekania kar za takie przekroczenia.

W ten sam sposób mają być także orzekane kary zagrożone przez Radę miejską, lub przez Prezydenta (§§. 36. i 59.).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich niszczenia, kary aresztu mogą być orzekane.

Sprawy dotyczące osądzania przestępstw i wykonywania prawa karania muszą być kolegialnie załatwiane.

Orzeczenie kary zapada większością głosów.

W nagłych przypadkach może Prezydent sam orzec karę, jednak tylko karę pieniężną.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

§. 68.

Od orzeczeń wydanych podług §. 67. odwołać się można do politycznej władzy krajowej.

§. 69.

Kary pieniężne, orzeczone podług §§. 67. i 68., wpływają do kasy miejskiej na rzecz ubogich miejscowych. Sposób nżycia tychże oznacza Rada miejska.

§. 70.

Delegaci miejscy biorą kolejno udział w obradach i uchwałach Magistratu z głosem stanowczym, referują przydzielone im od Prezydenta sprawy, i pomagają Prezydentowi w nadzorowaniu i załatwianiu spraw, podług otrzymanej od Rady miejskiej instrukcyi i szczególnych poleceń Prezydenta.

§. 71.

Izba obrachunkowa podlega Radzie miejskiej i Prezydentowi. Ona jest organem pomocniczym Rady miejskiej w czynnościach kontroli, i organem pomocniczym Magistratu w załatwianiu spraw rachunkowych.

§. 72.

Rada miejska mianuje drugiego wiceprezydenta jako też wszystkich urzędników izby obrachunkowej na przedstawienie Prezydenta, innych zaś urzędników gminy i zakładów gminnych na przedstawienie Magistratu.

Drugi wiceprezydent, radcy Magistratu, naczelnik urzędu budowiczego, naczelnik izby obrachunkowej i kasjer są stałymi urzędnikami.

Rada miejska postanowi, jakie inne posady służbowe mają być stałymi urzędnikami obsadzone.

Stali urzędnicy miejscy złożą do rąk Prezydenta w obecności ciała radnego Magistratu przysięgę na wierność

Tok instancyj.

Przeznaczenie kar pieniężnych.

Stanowisko delegatów miejskich
w Magistracie.

Izba obrachunkowa.

Mianowanie urzędników.

i posłuszeństwo Monarsze, stosowanie się do ustaw i na sumienne pełnienie swoich obowiązków.

Drugi wiceprezydent, radcy Magistratu, naczelnik urzędu budowniczego, naczelnik izby obrachunkowej i kasyer nie mogą być w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa między sobą aż do czwartego stopnia włącznie.

W takimże stosunku nie mogą także zostawać między sobą i ze swymi podwładnymi naczelnicy biur urzędów pomocniczych.

Konceptowi urzędnicy Magistratu, używani do załatwienia spraw poruczonego zakresu działania, muszą się wykazać z odbytych examinów praktycznych, jakie dla urzędników Państwa tej kategorii są przepisane.

§. 73.

Uwalnianie od służby.

O uwolnieniu od służby (pensyowaniu, kwieskowaniu, suspendowaniu lub wydaleniu) urzędników i sług miejskich orzeka Rada miejska. Od orzeczenia Rady wolno stronie odwołać się do Wydziału krajowego.

Stali urzędnicy miejscy mają być wydaleny ze służby dla tych samych powodów, dla których urzędnicy Państwa przy władzach administracyjnych ulegają wydaleniu ze służby.

§. 74.

Oznaki służbowe.

Rada miejska ustanowi zewnętrzne oznaki służbowe dla Prezydenta, wiceprezydentów, delegatów i urzędników miejskich, jakoteż sposób umundurowania dla sług gminy.

DZIAŁ V.

O gospodarstwie gminnem i o nakładaniu ciężarów na gminę.

§. 75.

Inwentarz majątku.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy miasta Lwowa i jej zakładów, winny być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być sporządzonym w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszego statutu; każda następna zmiana ma być w nim uwidocznioua.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

§. 76.

Utrzymywanie majątku.

Majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Podział majątku lub dobra gminy między jej członków jest wzbroniony.

§. 77.

Użytkowanie z majątku gminnego.

Majątek gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowanym, aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym; o ile by zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku przyłączyć.

§. 78.

Użytkowanie z dobra gminnego.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada miejska z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

§. 79.

Rok administracyjny.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

§. 80.

Budżet i rachunki roczne.

Magistrat winien corocznie ułożyć budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć takowy Radzie miejskiej na trzy miesiące przed rozpoczęciem tego roku.

Rada ma ten budżet rozpoznać i uchwalić na podstawie inwentarzy i rachunków najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy i zakładów gminnych, zaopatrzone właściwymi dowodami, winien Magistrat najpóźniej w trzy miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozpoznania i zatwierdzenia.

Tak budżet, jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy. Spostrzeżenia członków gminy będą przy rozpoznaniu wzięte pod rozwagę.

W razie dostrzeżonych uchybień w rachunkach, wyrokuje Rada miejska przeciw osobom za nie odpowiedzialnym, z zastrzeżeniem dalszego postępowania podług istniejących przepisów.

§. 81.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu.

Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Prezydent opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

§. 82.

Wydatki na cele gminne mają być przedewszystkiem pokrywane z dochodów gminy.

§. 83.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

§. 84.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i utrzymania i inne z posiadaniem i użytkowaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody dobra gminnego, do kasy miejskiej wpływające nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

§. 85.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urzędnienia obowiązujące.

§. 86.

O ile dochody w §. 82. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków.

Do ważności uchwały dotyczącej, bądź nakładania dodatków do podatków, bądź zaprowadzenia nowych, lub podwyższenia istniejących opłat gminnych, potrzeba aby taka uchwała była powzięta na dwóch, nie prędzej jak w ośm dni po sobie następujących posiedzeniach.

§. 87.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj rozkładane na wszystkie w gminie miasta Lwowa

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

Z majątku osobnego.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

Wydatki odrębne.

2. Z dodatków do podatków i innych opłat.

a) Dodatki do podatków.

przepisane podatki bezpośrednie, i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej).

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 91 i 92.

§. 88.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie miasta Lwowa; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 89.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 20% podatków bezpośrednich, lub 40% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest pozwolenie Wydziału krajowego.

Dodatki przenoszące 30% podatków bezpośrednich, lub 60% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy ustawy krajowej.

§. 90.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, niemniej do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się pobierać od ilości podatku czynszowego, nakładane w miarę opłacanego przez mieszkańców czynszu mieszkalnego, lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przynosi 10 krajcarów od każdego reńskiego czynszu — potrzeba ustawy krajowej.

Wyływające z prawa propinacyi opłaty od przywozu, wyrobu i wyszynku trunków propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 91.

Do opłacenia dodatku do podatków bezpośrednich, nie mogą być pociągani:

- a) urzędnicy i słudzy Dworu, Państwa, kraju, gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyj, prowizyj, zapomóg i innych poborów;
- b) pasterze dusz co do ich kongruj.

§. 92.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

§. 93.

Uchwała Rady, dotycząca dodatków do podatków, lub innych opłat (§. 86. a, b), musi być w gminie ogłoszoną.

b) Inne opłaty.

Wyjątki.

Ogłaszanie uchwał, dotyczących dodatków i opłat.

Pobór dodatków i opłat.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasięgnięciu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

§. 94.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane zapomocą tych samych środków, co podatki.

Inne należitości pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne, na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady miejskiej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszego statutu, pobiera Magistrat przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia, ściąga je w drodze egzekucji na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

§. 95.

Konkurencyje.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

DZIAŁ VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

§. 96.

W gminie miasta Lwowa pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelicka ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszków, przeznaczonych wyłącznie na jej własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były, z ogólnych dochodów gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

§. 97.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej, o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Rady miejskiej zawiadywane będą przez tę Radę podług przepisów niniejszego statutu, z tem jednak ograniczeniem, że izraeliccy członkowie Rady miejskiej w głosowaniu nad temi sprawami i ogółem w załatwianiu tych spraw udziału mieć nie będą.

Gdyby między członkami Rady miejskiej nie znachodziło się najmniej osmudziesięciu (80) radnych religii chrześcijańskiej, natenczas utworzoną będzie według posta-

nowień §. 24. ordynacyi wyborczej, rada administracyji chrześcijańska, która według przepisów niniejszego statutu zawiadywać ma specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej, w §. 98 poszczególnionemi.

Do ważności uchwał w sprawach tego rodzaju potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady miejskiej, a względnie rady administracyjnej chrześcijańskiej, i bezwzględna większość głosów tychże członków.

§. 98.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

- a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe, wykonywanie prawa patronatu, prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religii i sług kościelnych,
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla chrześcijan lub na cele, w których tylko chrześcijanie udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 99.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tychże spraw należą:

- a) sprawy bożnic, cmentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, kaznodziei, nauczycieli religii i sług obrzędowych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla Izraelitów, lub na cele, w których tylko Izraelici udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu,

§. 100.

Prawo reprezentacyi gminy.

Prawo Reprezentacyi gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 98. i 99. wymienionych.

§. 101.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych opłat na członków gminy, na cele w §§. 98. i 99. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady miejskiej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Przeciw uchwałom Rady w tej mierze służą te same środki prawne, co i przeciw innym jej uchwałom.

DZIAŁ VII.

O nadzorze nad gminą.

§. 102.

Gmina miasta Lwowa podlega w sprawach własnego zakresu działania bezpośrednio Wydziałowi krajowemu, w sprawach zaś poruczonego zakresu działania stoi ona pod naczelnym Rządem krajowym.

Wydział krajowy czuwa nad tem, aby majątek miasta, niemniej majątek zakładów miejskich w całości nie nadwerężony był utrzymywany.

§. 103.

Niniejszy statut zawiera postanowienia, w których sprawach gminy potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego, lub ustawy krajowej.

§. 104.

Uchwały Rady miejskiej, do których ważności potrzeba ustawy krajowej, mają być podawane do Wydziału krajowego, który je wraz ze swoim zdaniem Sejmowi przedłoży.

§. 105.

Wydział krajowy rozstrzyga rekursa przeciw uchwałom Rady miejskiej we wszystkich sprawach gminie od Państwa nieporuczonych.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs o tyle zanoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawą dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestosowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony przez Magistrat w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej.

§. 106.

Wydział krajowy może na Prezydenta lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swój obowiązek w sprawach własnego zakresu działania gminy, nakładać karę do 200 złr. Kary te wpiływają do kasy miejskiej.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może Prezydent lub jego zastępca po uprzednim przeprowadzeniu śledstwa dyscypli-

Rekurs do Wydziału krajowego.

Władza dyscyplinarna nad prezydentem
i jego zastępcą.

uarnego być złożonym z urzędu przez Namiestnika w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 107.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminą w tym kierunku, aby takowa swego zakresu działania nie przekraczała i nie działała wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa naczelną polityczną władza krajowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady miejskiej i potrzebnych wyjaśnień.

§. 108.

Naczelną polityczną władza krajowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały, powziętej przez Radę miejską, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna naczelną polityczną władza krajowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział krajowy.

§. 109.

Naczelną polityczną władza krajowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw rozporządzeniom Prezydenta i Magistratu, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady miejskiej, względem których rozstrzygnięcie rekursu należy do Wydziału krajowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do naczelnej politycznej władzy krajowej.

§. 110.

Jeżeli Rada miejska zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc ustaw na gminie ciężących, naczelną polityczną władza krajowa, ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, naczelną polityczną władza krajowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z Wydziałem krajowym.

§. 111.

Naczelną polityczną władza krajowa ma prawo nałożyć na Prezydenta lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 200 złr.

Kara ta wpływa do kasy miejskiej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie

Prawo Rządu do nadzoru i do wstrzymywania uchwał.

Środki zaradcze na koszt gminy.

może być dłużej zostawione Prezydentowi lub jego zastępcy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada miejska na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas naczelną polityczną władzą krajową na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 110., należy postępywać z wszelką możliwą oszczędnością, tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

§. 112.

Rozwiązanie Rady miejskiej.

Namiestnik może rozwiązać Radę miejską.

Gminie służy rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu nowy wybór rozpisany być musi.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem krajowym zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw, aż do wprowadzenia nowej Rady miejskiej.

Zanim wybór nowej Rady miejskiej dokonany będzie, Prezydent i wiceprezydent pozostają na swych posadach, sprawują bieżące interesa gminy i wykonywują służące Radzie miejskiej przy wyborach prawa.

Rada miejska, którą Namiestnik rozwiązał, może, lecz tylko celem wniesienia rekursu, zgromadzić się na posiedzenie tajne.

DZIAŁ VIII.

Postanowienia przejściowe.

§. 113.

Wybór i ukonstytuowanie pierwszej Rady miejskiej.

Skoro statut niniejszy otrzyma moc obowiązującą, zarządzi dotychczasowy burmistrz wybory nowej Rady miejskiej, a istniejąca Rada pełnić będzie przy tych wyborach czynności, w niniejszym statucie Radzie miejskiej przekazane.

Po ukończeniu wyborów, skoro przynajmniej trzy czwarte części nowowybranych wybór przyjmą, otrzyma każdy z nich od dotychczasowego burmistrza poświadczenie padłego nań wyboru, które mu daje wstęp do Rady miejskiej.

Jednocześnie z zebraniem się trzech czwartych części nowowybranych Radnych ustępuje dotychczasowa Rada miejska.

Nowa Rada ukonstytuuje się pod kierownictwem dotychczasowego burmistrza.

Skoro ważność wyborów przynajmniej trzech czwartych części nowowybranych Radnych uznana zostanie,

przystąpi Rada miejska do wyboru Prezydenta, pierwszego wiceprezydenta i delegatów miejskich według postanowień niniejszego statutu.

§. 114.

O sposobie załatwienia spraw.

Do chwili wydania nowych instrukcyj urzędowych i nowego regulaminu będą wszelkie sprawy w Radzie miejskiej, w Magistracie i w innych urządach miejskich załatwiane w sposób dotychczas używany; jeżeliby zaś takowy był w sprzeczności z niniejszym statutem, wyda Rada miejska natychmiast stosowne rozporządzenia.

B.

Ordynacya wyborcza dla gminy król. stoł. miasta Lwowa.

DZIAŁ I.

O wyborach członków Rady miejskiej.

Rozdział pierwszy.

O prawie wybierania i obieralności.

§. 1.

Prawo wybierania.

Prawo wybierania Radnych miejskich mają następujące osoby, jeśli są obywatelami Państwa Austriackiego :

1. Obywatele miejscy i honorowi miasta Lwowa.
2. Przynależni do gminy i uczestnicy (§. 3. u. gm.), o ile wchodzi do jednej z następujących kategorii:
  - a) ci, którzy czy to jako właściciele, czy jako dożywotnicy w obrębie miasta posiadają odziedziczoną, lub najmniej przed rokiem nabytą nieruchomość (grunt lub dom), podatkowi gruntowemu lub domowemu podlegającą;
  - b) ci, którzy w obrębie miasta prowadzą zatrudnienie, podlegające podatkowi zarobkowemu, i z niego od roku przynajmniej 8 zlr. rocznego stałego podatku bez dodatków opłacają;
  - c) ci którzy z jakichkolwiek innych tytułów od roku przynajmniej 12 zlr. stałego podatku rocznego we Lwowie opłacają;
  - d) duchowieństwo wyższe, dalej proboszczowie, administratorowie parafij, kapłani miejscowi i katecheci, tudzież pomocnicy duchowni wszystkich prawnie uznanych wyznań chrześcijańskich, jakoteż przełożeni klasztorów.
  - e) kaznodzieje lwowskiej ludności izraelskiej, jakoteż rabin, do prowadzenia metryk upoważniony;
  - f) czynni, pensyonowani lub kwieskowani urzędnicy Dworu, Państwa, kraju lub gminy, niemniej urzędnicy zakładów krajowych i gminnych, przynajmniej od roku w gminie stale zamieszkali;

- g) adwokaci, notaryusze, doktorowie wszystkich fakultetów, magistrowie chirurgii i farmacyi, główni redaktorowie pism czasowych treści politycznej i naukowej;
- h) przełożeni, profesorowie i nauczyciele wszystkich w obrębie miasta istniejących, kosztem Państwa, kraju lub gminy utrzymywanych szkół i publicznych zakładów naukowych;
- i) oficerowie i do wojskowości należące osoby z tytułem oficerskim, jeżeli się znajdują w stanie stałego spoczynku, lub jeżeli z zastrzeżeniem charakteru wojskowego dymisyę wzięli.

3. Państwo, kraj, tudzież te korporacye, zakłady i fundusze publiczne, których główny zarząd ma siedzibę we Lwowie, jeżeli z własnego majątku lub dochodu opłacają w gminie od roku stałego podatku, bez dodatków, przynajmniej 250 złr. rocznie.

4. Stowarzyszenia i spółki przemysłowe, których zarząd ma siedzibę we Lwowie, jeżeli z własnego majątku lub dochodu opłacają stałego podatku najuniej 50 złr. rocznie.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są;

- a) oficerowie w służbie będący, osoby wojskowe z tytułem oficerskim w służbie zostające, tudzież osoby wojskowe, należące do niższych stopni i szeregowcy, z wyjątkiem jednak rezerwistów niepowołanych.
- b) słudzy i osoby żyjące z dziennego lub tygodniowego zarobku;
- c) ci, którzy jako ubodzy pobierają wsparcie z funduszów, na cele dobroczynne przeznaczonych.

§. 3.

Dopóki ustawą karną postanowionem nie będzie, czyli i na jak długo wyrokiem karnym orzeczoną ma być utrata prawa wybierania i obieralności, zostaje wykluczonym od prawa wybierania:

- a) kto został uznany winnym zbrodni;
- b) kto z powodu zbrodni został pociągniętym do śledztwa, dopóki śledztwo trwa;
- c) kto został uznany winnym przestępstwa kradzieży, oszustwa, przeniewienia, lub udziału w jednym z tych przestępstw, (§§. 460., 461. i 464. ustawy karnej).

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego pravidła są następujące:

- 1. Za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy.
- 2. Za żonę żyjącą z mężem, głosuje mąż lub pełnomocnik, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy.

Wyjątek.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

Wykonanie prawa wybierania.

3. Osoby nieobecne w gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw mogą głosować przez pełnomocników.

4. Posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego mogą, jeżeli są w innej gminie osiedleni, upoważnić do głosowania w ich imieniu ustawionego przez nich pełnomocnika.

§. 5.

Państwo, kraj, zakłady i fundusze publiczne głosują przez osoby, które dotycząca władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacje, stowarzyszenia i spółki głosują ich prawni, lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze jednej nieruchomości mają wszyscy razem jeden tylko głos.

Również spółce handlowej lub przemysłowej służy tylko jeden głos, bez względu na ilość współników.

Nieruchomość uważa się jako jedna, jak długo w księgach gruntownych jedno stanowi ciało.

Współposiadacze jednego domu lub gruntu, celem wykonania prawa głosowania, mianują wspólnego pełnomocnika.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa austriackiego, lub nie używa własnowolności, albowtż jest wyjętym lub wykluczonym od prawa wybierania (§§. 2. i 3.).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego, i winien wykazać się pełnomocnictwem.

§. 9.

Obieralnymi na członków Rady miejskiej są członkowie gminy płci męskiej jeżeli mają prawo wybierania, 30. rok życia ukończyli i nżywają własnowolności.

§. 10.

Nie mogą być obranymi:

- a) urzędnicy przełożonej władzy politycznej i urzędującej w gminie rządowej władzy policyjnej;
- b) urzędnicy i słudzy miejscy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki przez nich w skutek stosunku służbowego zdawane;

Warunki zastępcstwa.

Obieralność.

Wyjątki.

- c) osoby mające spór sądowy z gminą;
- d) dłużnicy gminy, u których należności zalegają;
- e) dzierżawcy realności i dochodów gminnych.

§. 11.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

O wykluczeniu od prawa obieralności z powodu kondemnaty stanowi ustawa z dnia 15. listopada 1867. Dz. p. P. nr. 131.

Oprócz osób w tej ustawie, tudzież osób w §. 3. oznaczonych wykluczone są od obieralności także osoby:

- a) do których majątku ogłoszono konkurs, lub względem których majątku zarządzono postępowanie ugodne, dopóki trwa postępowanie konkursowe lub ugodne, a po ukończeniu takiego postępowania, jeżeli dłużnik został uznany winnym przekroczenia podług §. 486. ustawy karnej;
- b) złożone z urzędu lub oddalone ze służby publicznej za przekroczenie dyscyplinarne, popełnione z chciwości.

Rozdział drugi.

O przygotowaniu do wyborów.

§. 12.

Dla wyboru Rady miejskiej winien Magistrat ułożyć dokładny spis wszystkich wyborców.

Spisy wyborców zawierać mają imiona i nazwiska wyborców, jakoteż oznaczenie tytułu, na którym ich prawo głosowania jest oparte.

§. 13.

Spisy wyborców mają być najpóźniej na sześć tygodni przed wyborami złożone w Magistracie. Każdemu członkowi gminy służy prawo przeglądania takowych.

Wyłożenie spisów do przeglądania ma być jednocześnie w gminie obwieszczonem z oznaczeniem czteronastodniowego terminu do wnoszenia reklamacyj.

Komisya złożona z Prezydenta miasta, jako przewodniczącego, i czterech członków, przez Radę miejską z swego grona wybranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygać reklamacje przed upływem przepisane go terminu wniesione, i czynić niezwłocznie w spisach wyborczych poprawki przez nią za stosowne uznane.

Przeciw odmownej uchwale komisji przysłuha reklamującemu prawo odwołania się do Rady miejskiej.

Odwołanie takie winno być wniesione do komisji w przeciągu trzech dni od uwiadomienia reklamującego o uchwale odmownej, i ma być przez komisję niezwłocznie przedłożone Radzie miejskiej.

Co do wyborów w toku będących, rozstrzygnięcie Rady miejskiej jest stanowcze.

Stosownie do zapadłych prawomocnych orzeczeń nastąpi niezwłocznie sprostowanie spisu wyborców.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsięwziąć niewolno. Zgromadzenia przedwyborcze odbywać się mogą w ostatnich trzech tygodniach, przed wykonaniem wyborów.

§. 14.

Prezydent miasta rozpisuje wybory, przynajmniej na trzy tygodnie przed wykonaniem onych, i w ogłoszeniu oznaczy czas i miejsce wyborów, oraz zawiadomi o tem równocześnie polityczną władzę krajową i Wydział krajowy.

Obwieszczenie terminu wyborów.

Rozdział trzeci.

O przedsięwzięciu wyborów.

§. 15.

Przy wyborach przewodniczy komisya wyborcza, złożona z Prezydenta miasta lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, i z sześciu członków.

Członków komisji wybiera Rada miejska, trzech z własnego grona, a trzech z wyborców warunki obieralności mających.

Komisya wyborcza.

§. 16.

Wybory odbywają się publicznie. Przed rozpoczęciem głosowania przewodniczący komisji wyborczej, wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności w §§. 9., 10. i 11. niniejszej ordynacji, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów, i wezwie wyborców, ażeby według własnego przekonania, niezawisłe od wszelkich pobocznych względów i tak głosowali, jak tego według ich sumiennego zdania dobro gminy wymaga.

Jawność. Zagajenie wyborów.

§. 17.

Każda dzielnica miasta Lwowa może, jeśli tego lepszy wymaga porządek, głosować osobno. Najpierw głosują ci członkowie komisji wyborczej, którzy są uprawnieni do wybierania, potem jeden z członków komisji powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania jego nazwiska może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować, i ma w tym celu zgłosić się do komisji wyborczej.

W razie zachodzącej wątpliwości głosujący winien złożyć dowód tożsamości swej osoby przez świadków komisji znanych.

Głosowanie.

§. 18.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Głosowanie ustne lub pisemne.

Wyborca ustnie głosujący ma wymienić nazwiska stu osób, których na radnych wybiera.

Wyborca głosujący pisemnie, poda na kartce spisane nazwiska stu osób, mających według jego życzenia zostać radnymi.

Nazwiska przenoszące liczbę radnych, nie będą uwzględnione przy obliczaniu głosów.

§. 19.

Zapisywanie głosów.

Przy ustnem głosowaniu trzymający pióro wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione.

Równocześnie, wymienione przez głosujących nazwiska wpisywane będą do innej listy, w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdym następnem tego nazwiska wymienieniem, dodaną do niego będzie porządkowa liczba 2. 3. itd.

Przy głosowaniu kartkami trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w urnie, do której je wyborcy składają.

§. 20.

Zamknięcie głosowania, obliczenie głosów.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, przewodniczący w komisji wyborczej ogłosi, że głosowanie jest ukończone; poczem komisya porówna co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy, — co do głosowania kartkami, liczbę oddanych kartek z listą głosujących; komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości powstałe z dostrzeżonych może pomyłek i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów, pisemnie podanych, jeden z członków komisji odczyta nazwiska na kartkach spisane, drugi zaś zapisze każde pierwszy raz wymienione nazwisko, a za każdym powtórnem tego nazwiska wymienieniem doda liczbę porządkową 2. 3. itp.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, którą przewodniczący i członkowie komisji podpiszą.

§. 21.

Wybraniymi są ci, którzy uzyskali bezwzględną większość głosów wyborców głosujących. Jeśliby takiej większości głosów za pierwszym głosowaniem nie osiągnięto, wtedy przystępuje się do powtórnego ściślejszego wyboru między osobami, które po wybranych przy pierwszym głosowaniu najwięcej głosów otrzymały.

Do ściślejszego wyboru przedstawia komisya dwa razy tyle kandydatów, ile członków jest jeszcze do wybrania. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie, kto przy ściślejszym wyborze ma być na kandydata przedstawiony.

Głos dany osobie nieprzedstawionej na kandydata przy ściślejszym wyborze jest nieważny.

W razie równości głosów przy ściślejszym wyborze rozstrzyga los.

§. 22.

Zamknięcie czynności wyborczych — ukonstytuowanie Rady.

Skoro wybory dokonane zostały, przedłoży komisya wyborcza Radzie miejskiej spisany z tego aktu protokół wraz z wszelkimi dowodami; — Prezydent miasta ogłosi ukończenie wyborów i nazwiska wybranych, których zarazem o tem zawiadomi.

Skoro przynajmniej trzy czwarte części nowo wybranych wybór przyjął, Prezydent zawiadzi ich do ukonstytuowania Rady miejskiej.

Ukonstytuowanie nastąpi pod przewodnictwem dotychczasowego Prezydenta, który ukonstytuowanej Radzie, aż do potwierdzenia wyboru nowego Prezydenta przewodniczyć będzie wyjąwszy wypadek w §. 26. przewidziany.

§. 23.

Sprawdzanie, unieważnianie i uzupełnienie wyborów.

Ukonstytuowana Rada miejska rozpoznaje akt wyborów, i rozstrzyga ostatecznie o ważności tego aktu, jako też o ważności pojedynczych wyborów, tudzież o reklamacjach przeciw wyborom, które w terminie nieprzekraczalnym dni ośmiu, licząc od dnia ogłoszenia wyborów, do niej wniesione być mają.

Dla uzupełnienia miejsc opróżnionych w skutek nieważności lub nieprzyjęcia wyborów, rozpisze Prezydent niezwłocznie nowy wybór na podstawie spisów dla poprzedniego wyboru sporządzonych.

Bliższe przepisy o postępowaniu przy wyborach zawierają regulamin wyborów, który Rada miejska za każdym razem ułoży i ogłosi.

§. 24.

Gdyby między wybranymi członkami Rady miejskiej nie znajdowało się najmniej ośmdziesięciu (80) Radnych religii chrześcijańskiej, natenczas Prezydent miasta rozpisze niezwłocznie, na podstawie spisu wyborców chrześcijańskich, dla poprzednich wyborów Rady miejskiej sporządzonego, wybór tylu członków chrześcijańskich, prawo obieralności mających, ile do uzupełnienia liczby ośmdziesięciu Radnych brakuje — a ci nowo wybrani tworzą natenczas z pierwsi wybranymi Radnymi chrześcijańskimi, radę administracyjną chrześcijańską.

§. 25.

Po uznaniu ważności wyborów trzech czwartych części Radnych nowa Rada miejska przystępuje do wyboru Prezydenta miasta i pierwszego wiceprezydenta, a w razie §. 32. przewidzianym rada administracyjna chrześcijańska do wyboru przewodniczącego.

DZIAŁ II.

O wyborze Prezydenta miasta, wiceprezydenta i delegatów miejskich.

§. 26.

Wezwanie do wyb.orn.

Na wezwanie dotychczasowego Prezydenta zbiorą się w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie członkowie nowowybranej Rady miejskiej pod przewodnictwem najstarszego z nich wiekiem, w celu wybrania Prezydenta miasta, pierwszego wiceprezydenta i delegatów miejskich,

Wezwanie to powinno nastąpić w przeciągu dni ośmiu po uznaniu ważności wyborów trzech czwartych części członków nowowybranej Rady.

Do wyboru Prezydenta mają być wezwani wszyscy członkowie Rady miejskiej,

Członek, któryby na wezwanie do tego wyboru nie przybył, lub przed tegoż ukończeniem się oddalił, jeżeli nieobecności swej lub oddalenia się nie usprawiedliwi, traci swój mandat i przed upływem lat trzech do Rady miejskiej wybranym być nie może.

§. 27.

Duchowny jakiegokolwiek religii lub wyznania Prezydentem miasta być nie może.

§. 28.

Warunki ważności wyboru. (Głosowanie).

Do ważności wyboru Prezydenta konieczną jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady miejskiej i bezwzględna większość głosów całej ilości członków tejże Rady.

Głosowanie odbywa się kartkami.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 19. i 20.

§. 29.

Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt nie otrzymał większości głosów, w §. 28. wymaganej, należy przedsięwziąć powtórne głosowanie; a jeżeli i przy powtórnym głosowaniu taka większość nie zostanie osiągnięta, należy przystąpić do ścisłego wyboru między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch głosować, którzy przy powtórnym głosowaniu otrzymali największą ilość głosów.

Przy równości otrzymanych głosów, rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym.

Głos przy trzecim głosowaniu dany członkowi, do wyboru nie przedstawionemu, jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

Nieważność wyboru.

Wybór wiceprezydenta i delegatów miejskich.

Ogłoszenie aktu wyborczego.

§. 30.

Jeżeli Prezydentem wybrany został, kto według §. 27. wybranym być nie może, wybór jest nie ważny, i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

§. 31.

Po dokonanym wyborze Prezydenta, Rada miejska przystąpi do wyboru pierwszego wiceprezydenta i delegatów miejskich.

Pierwszego wiceprezydenta i delegatów miejskich wybiera Rada bezwzględną większością głosów, obecnych na posiedzeniu członków Rady miejskiej.

§. 32.

Gdyby wybrany Prezydent nie był religii chrześcijańskiej, natenczas przy obradach czy to Rady miejskiej, czy to rady administracyjnej chrześcijańskiej nad sprawami specjalnymi ludności chrześcijańskiej przewodniczy pierwszy wiceprezydent, a gdyby i ten nie był religii chrześcijańskiej, natenczas członkowie chrześcijańscy Rady miejskiej, a względnie członkowie rady administracyjnej chrześcijańskiej, wybiorą w sposób, dla wyboru Prezydenta przepisany, z grona swojego przewodniczącego, który w sprawach specjalnych ludności chrześcijańskiej ma ten sam zakres działania, jak Prezydent w ogólnych sprawach gminy.

§. 33.

Wybór Prezydenta i pierwszego wiceprezydenta ma być bezzwłocznie podany do wiadomości publicznej.

Spisany akt wyboru Prezydenta i pierwszego wiceprezydenta, stwierdzony podpisami przewodniczącego przy wyborze, równie jak i wszystkich głosujących Radnych — przechowany będzie w archiwum miejskiem.

Rezultat wyboru Prezydenta i pierwszego wiceprezydenta ma być podany do wiadomości naczelnej politycznej władzy krajowej i Wydziału krajowego.